

Duitsland en de Europese verkiezingen 2024

Achtergrond - 5 juni 2024 - Auteur: Marja Verburg

Wat vinden Duitsers van de EU? Welke Duitse partijen doen mee aan de Europese verkiezingen? Hoe staan zij ervoor in de peilingen en wie zijn hun lijsttrekkers? In dit factsheet vind je informatie over Duitsland en de Europese verkiezingen.

Dit factsheet werd voor het eerst gepubliceerd op 25-4-2024 en werd op 5 juni voor het laatst geactualiseerd. Voor de uitslag van de verkiezingen: [CDU/CSU veruit de grootste bij Europese verkiezingen](#)

In dit factsheet:

[Verkiezingsdatum](#)

[Europees Parlement](#)

[Duitse partijen in het EP](#)

[Lijsttrekkers Europese verkiezingen in Duitsland](#)

[Wahl-O-Mat](#)

[Duitsland en Europa](#)

[Peilingen](#)

Verkiezingsdatum

De verkiezingen voor het Europees Parlement (EP) vinden plaats van 6 tot en met 9 juni 2024. Nederlanders stemmen op donderdag 6 juni. In Duitsland gaan de kiezers op [zondag 9 juni](#) naar de stembus. Dan zijn er in acht van de zestien deelstaten ook gemeenteraadsverkiezingen.

Duitsers stemmen traditiegetrouw op zondag. Dan hoeven de meeste mensen niet te werken en hebben zoveel mogelijk kiezers de gelegenheid te stemmen.

In Duitsland mogen dit jaar voor het eerst ook [jongeren vanaf 16 jaar](#) hun stem uitbrengen voor het Europees Parlement. Voor de Bondsdagverkiezingen moet je nog wel 18 jaar zijn om te mogen stemmen. En om in een parlement gekozen te kunnen worden, is de minimumleeftijd ook 18 jaar.

Europees Parlement

De verkiezingen voor het Europees Parlement vinden eens in de vijf jaar plaats. Het EP wordt gekozen door burgers van de EU-lidstaten en vertegenwoordigt zo'n

450 miljoen Europeanen.

Na de komende verkiezingen telt het EP 720 zetels. In 2019 waren dat er 751, maar na het uittreden van het Verenigd Koninkrijk in 2020 bleven er 705 zetels over. Vorig jaar besloot het EP het aantal zetels voor de komende verkiezingen [te verhogen naar 720](#). Een aantal landen, zoals Nederland en Frankrijk, krijgt er daardoor een paar zetels bij. Nederland gaat van 29 naar 31 zetels. Duitsland houdt de 96 zetels die het al had.

Elke EU-lidstaat heeft voor de EP-verkiezingen een eigen kieslijst. Nederlanders kunnen dus alleen op Nederlandse kandidaten stemmen, Duitsers alleen op Duitse. In totaal doen in Duitsland [35 partijen en politieke verenigingen](#) mee aan de Europese verkiezingen.

Naast de grote en bekende partijen proberen ook veel splinterpartijen een zetel te veroveren. Er is een partij voor humanisten, voor veganisten, voor dierenbeschermers en voor marxisten. Ook de klimaatactivisten van Letzte Generation hebben een kandidatenlijst ingeleverd.

Duitse partijen in het EP

In het Europees Parlement vormen gelijkgezinde partijen uit de 27 lidstaten samen een fractie. Hieronder een overzicht van de Duitse partijen die nu in het EP zitten en de [Europese fracties](#) waar ze bij horen. De partijen staan op volgorde van grootte waarmee ze in het voorjaar van 2024 in het EP waren vertegenwoordigd.

CDU en CSU

Fractie in het EP: [EVP](#) (Europese Volkspartij). De CDU heeft 23 zetels in het EP, de CSU heeft er 6. Namens Nederland zitten vertegenwoordigers van het CDA en de ChristenUnie in de EVP-fractie. Fractievoorzitter van de EVP is de Duitser Manfred Weber (CSU).

Bündnis 90/Die Grünen

Fractie in het EP: [Groenen/EVA](#) (De Groenen/Vrije Europese Alliantie). De Groenen hebben 21 zetels in het EP. De Duitse Terry Reintke is co-voorzitter van deze fractie. Namens Nederland zit GroenLinks in de Groenen/EVA-fractie.

SPD

Fractie in het EP: [S&D](#) (Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten). De SPD heeft 16 zetels in het EP. Namens Nederland zit de PvdA in de S&D-fractie.

AfD

- Fractie in het EP: tot eind mei was de AfD vertegenwoordigd in de [ID](#)-fractie (Identiteit en Democratie). Maar op 23 mei besloten de andere ID-partijen [de AfD uit de fractie](#) te zetten. Aanleiding waren [uitspraken van AfD-lijsttrekker Maximilian Krah](#) in een Italiaanse krant waarin hij de misdaden van de nazi-organisatie SS bagatelliseerde. Eerder al had de Franse rechts-radicale partij Rassemblement National (RN), ook vertegenwoordigd in de ID-fractie, al laten weten na de verkiezingen geen fractie met de AfD meer te willen vormen. Na de verkiezingen worden de fracties opnieuw gevormd. De vraag is of de AfD dan buitengesloten blijft. Mogelijk is ook dat het RN zich bij een andere fractie aansluit.

De AfD heeft 9 zetels in het EP. Tot januari 2022 zat de Nederlandse partij PVV ook in de ID-fractie.

FDP

- Fractie in het EP: [Renew Europe](#). De FDP heeft 5 zetels in het EP. Namens Nederland zitten de VVD en D66 in de Renew Europe-fractie.

Die Linke

- Fractie in het EP: [GUE/NGL](#) (Europees Unitair Links/Noords Groen Links). Die Linke heeft 5 zetels in het EP. De Duitse Martin Schirdewan is co-voorzitter van deze fractie. Namens Nederland zit de Partij voor de Dieren in de GUE/NGL-fractie.

Freie Wähler

Fractie in het EP: [Renew Europe](#). De Freie Wähler hebben 2 zetels in het EP.

Familien-Partei Deutschlands

Fractie in het EP: [EVP](#) (Europese Volkspartij). De Familien-Partei heeft 1 zetel in het EP.

Volt

Fractie in het EP: [Groenen/EVA](#) (De Groenen/Vrije Europese Alliantie). Volt heeft 1 zetel in het EP.

Ökologisch-Demokratische Partei

Fractie in het EP: [Groenen/EVA](#) (De Groenen/Vrije Europese Alliantie). De Ökologisch- Demokratische Partei heeft 1 zetel in het EP.

Piratenpartei

Fractie in het EP: [Groenen/EVA](#) (De Groenen/Vrije Europese Alliantie). De Piratenpartei heeft 1 zetel in het EP.

Bündnis Deutschland

Fractie in het EP: [ECR](#) (Europese Conservatieven en Hervormers). Bündnis Deutschland heeft 1 zetel in het EP. Namens Nederland zitten JA21 en de SGP in de ECR-fractie.

Overige Duitse leden:

In het Europees Parlement zitten twee oud-AfD'ers die zich in de afgelopen periode van de AfD hebben afgescheiden. Zij horen niet bij een Europese fractie. Martin Sonneborn is voorzitter van de satirische partij Die Partei en heeft zich nooit bij een Europese fractie aangesloten.

Nico Semsrott werd in 2019 samen met Sonneborn voor Die Partei in het EP gekozen, maar heeft zich daarna van Die Partei afgescheiden. Hij heeft zich als onafhankelijk EP-lid aangesloten bij de Groenen/EVA-fractie.

Lijsttrekkers Europese verkiezingen in Duitsland

De Duitse partijen hebben hun eigen lijsttrekkers, *Spitzenkandidaten*, voor de Europese verkiezingen:

CDU: Ursula von der Leyen (65):

Von der Leyen was in Duitsland onder meer minister van Werkgelegenheid en van Defensie. In 2019 werd ze verrassend [voorzitter van de Europese Commissie](#). Ze wil dat na de verkiezingen opnieuw worden.

CSU: Manfred Weber (51):

Weber zit sinds 2004 in het Europees Parlement en is fractievoorzitter van de EVP, de christendemocratische fractie in het EP.

Groenen: Terry Reintke (36):

Reintke is co-voorzitter van de Groenen/EVA-fractie in het EP en is sinds 2014 lid van het Europees Parlement. Daarvoor was ze onder meer woordvoerder van de Federatie van Jonge Europese Groenen.

SPD: Katarina Barley (55):

Barley is een van de vice-voorzitters van het EP. Tot ze in 2019 in het EP werd gekozen, was minister van Justitie in Duitsland.

FDP: Marie-Agnes Strack-Zimmermann (66):

Strack-Zimmermann maakte de afgelopen jaren naam als voorvechter voor militaire steun aan Oekraïne. Als voorzitter van de Defensiecommissie van de Bondsdag deinsde ze er niet voor terug stevige kritiek te uiten op de bondsregering, hoewel haar partij daar deel van uitmaakt.

Die Linke: Martin Schirdewan (48) en Carola Rackete (35):

Schirdewan is een van de partijvoorzitters van Die Linke in Duitsland en co-voorzitter van de GUE/NGL-fractie in het EP. Rackete is een partijloze activiste, die in 2019 internationaal bekend werd toen ze als kapitein van Sea Watch 3, na wekenlang wachten en ondanks een verbod, met een schip met vluchtelingen

aanmeerde in Lampedusa.

AfD: Maximilian Krah (46):

Krah is sinds 2019 lid van het EP, waar hij door zijn eigen Europese ID-fractie een aantal keer is [geschorst](#), onder meer omdat hij gemanipuleerd zou hebben bij de aanbesteding van een pr-opdracht. Hij wordt er sinds dit voorjaar van [beschuldigd](#) dubieuze banden met Rusland en China te hebben en geld uit deze landen te hebben aangenomen. De Duitse justitie is een onderzoek naar hem gestart. Eind mei besloten de andere ID-partijen de [AfD uit de fractie](#) te zetten. Aanleiding waren [uitspraken van Krah](#) waarmee hij de misdaden van nazi-organisatie SS bagatelliseerde. De AfD had uitzetting uit de fractie nog proberen te voorkomen door voor te stellen alleen lijsttrekker Krah uit te sluiten, maar daar gingen de andere partijen niet mee akkoord. De AfD heeft Krah verboden nog campagne te voeren en zal hij ook uit het partijbestuur stappen. De partij kan hem niet meer van de kieslijst schrappen.

BSW: Fabio di Masi (44) en Thomas Geisel (60)

Het [Bündnis Sahra Wagenknecht](#) (BSW) is een nieuwe partij, opgericht in januari, als afsplitsing van Die Linke. Di Masi zat van 2014 tot 2017 voor Die Linke in het EP en daarna tot 2021 in de Bondsdag. In 2022 verliet hij Die Linke. De econoom maakte onder meer naam met onthullingen over financiële schandalen, zoals het Cum-Ex- en het Wirecardschandaal. Geisel was van 2014 tot en met 2020, toen nog namens de SPD, burgemeester van Düsseldorf.

Wahl-O-Mat

Via de Duitse stemwijzer Wahl-O-Mat kunnen kiezers in Duitsland hun standpunten vergelijken met die van de 35 partijen die meedoen aan de verkiezingen voor het Europees Parlement.

[Vul de Duitse stemwijzer in](#)

Wil je liever de Nederlandse stemwijzer raadplegen? [Dat kan hier](#)

Duitsland en Europa

In de week voorafgaand aan de verkiezingen voor het Europees Parlement is de belangstelling ervoor in Duitsland flink toegenomen: 62 procent zegt erin geïnteresseerd te zijn, 13 procent meer dan een maand geleden. Dat blijkt uit de [ARD-peiling Deutschlandtrend](#) van 30 mei. Bij de Europese verkiezingen van 2019 was de opkomst 61,4 procent, dat was toen een flinke stijging vergeleken met de jaren ervoor.

Het waarborgen van de vrede in Europa speelt voor kiezers in Duitsland een belangrijke rol bij het bepalen van hun stem: 26 procent noemt dat als belangrijkste thema voor hun stemkeuze. Daarna volgen sociale zekerheid (23 procent) en migratie (17 procent). In 2019 stond klimaatverandering nog

bovenaan de lijst, dat onderwerp wordt nu door 14 procent van de ondervraagden genoemd.

Duitsers zijn de afgelopen jaren kritischer over de EU geworden, blijkt uit de ARD-peiling. 41 procent van de ondervraagden ziet voordelen van het EU-lidmaatschap voor Duitsland. In 2019 was dat 46 procent. 19 procent zegt vooral nadelen te zien en 33 procent denkt dat de voor- en nadelen elkaar in evenwicht houden.

Bijna de helft van de mensen in Duitsland (48 procent) vindt dat de Europese landen intensiever moeten samenwerken en meer bevoegdheden aan de EU moeten afstaan. Vijf jaar geleden vond 55 procent van de ondervraagden dat. 30 procent wil dat de EU juist bevoegdheden afstaat aan de lidstaten.

Over de Duitse voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, zijn de Duitse kiezers verdeeld: 42 procent vindt dat ze voorzitter moet blijven, 41 procent wil niet dat ze een tweede ambtsperiode krijgt. In deze tweede groep zijn veel AfD- en BSW-aanhangers vertegenwoordigd.

Uit een onderzoek van de Europese Unie van eind 2023 komt een iets rooskleuriger beeld naar voren van hoe Duitsers naar de EU kijken: 70 procent van de Duitse kiezers ziet toch vooral voordelen van het EU-lidmaatschap voor Duitsland. En 43 procent heeft een positief beeld van de EU, blijkt uit de [Eurobarometer van het Europees Parlement](#), waarvoor EU-burgers in het najaar van 2023 werden ondervraagd. Vooral Duitse [jongeren toonden zich positief](#) over de EU, blijkt uit de peiling. 72 procent van de Duitsers zei afgelopen najaar bij de Europese verkiezingen te gaan stemmen.

Volgens de Eurobarometer zijn thema's waarmee het Europees Parlement zich [volgens de Duitse kiezers](#) moeten bezighouden democratie en rechtsstaat (43 procent) en de toekomst van Europa (37 procent). Op de derde plek stonden vorig najaar de economie en werkgelegenheid (31 procent). In de ogen van [alle Europese kiezers samen](#) waren de belangrijkste onderwerpen armoedebestrijding (36 procent) en gezondheid (34 procent). Klimaat en de economie stonden op een gedeelde derde plek, migratie werd pas als negende genoemd.

Peilingen

In de meest recente peilingen van 30 mei en 1 juni staat de CDU/CSU bovenaan met 29-30 procent. Dan volgt de AfD met 14-16 procent. De partij lijkt nauwelijks schade te ondervinden van de schandalen rond [lijsttrekker Kraus](#) en het feit dat de [AfD uit de Europese ID-fractie](#) is gezet. De Groenen komen in de peilingen van eind mei uit op 13-15 procent en de SPD staat op 14 procent. De nieuwe partij [Bündnis Sahra Wagenknecht](#) (BSW) staat op 6-7 procent, de FDP op

4 procent en Die Linke op 3-4 procent. Omdat voor Europese verkiezingen in Duitsland geen kiesdrempel geldt, komen deze twee laatste partijen met deze percentages in het EP.

Hoe de Duitse partijen het in de peilingen voor de Europese verkiezingen doen, kun je volgen via de [website wahlrecht.de](https://www.wahlrecht.de).

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/59083/duitsland-en-de-europese-verkiezingen-2024>